

Hopman en Peters B.V.
Postbus 253
3700 AG Zeist
KvK: 16087130
Telefoon: 030 691 59 31
www.hopmanenpeters.nl
info@hopmanenpeters.nl
IBAN: NL97RABO0385241666
BTW: NL 8023.22.621.B.01

Datum: 10 november 2022
Onderwerp: Nader onderzoek vleermuizen,
huismussen en gierzwaluwen
Ons projectnummer: P2200258
Uw kenmerk:
Locatie: Voormalig De Vries Robbe
terrein Arkelsedijk te
Gorinchem

Condor Project Development B.V.
Dhr. R. Schaap
Koningin Julianaweg 23
2264 BA Leidschendam

Geachte heer Schaap,

Hierbij ontvangt u de rapportage van het door ons bureau uitgevoerde nadere onderzoek gericht op vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen op het voormalig De Vries Robbe terrein aan de Arkelsedijk te Gorinchem.

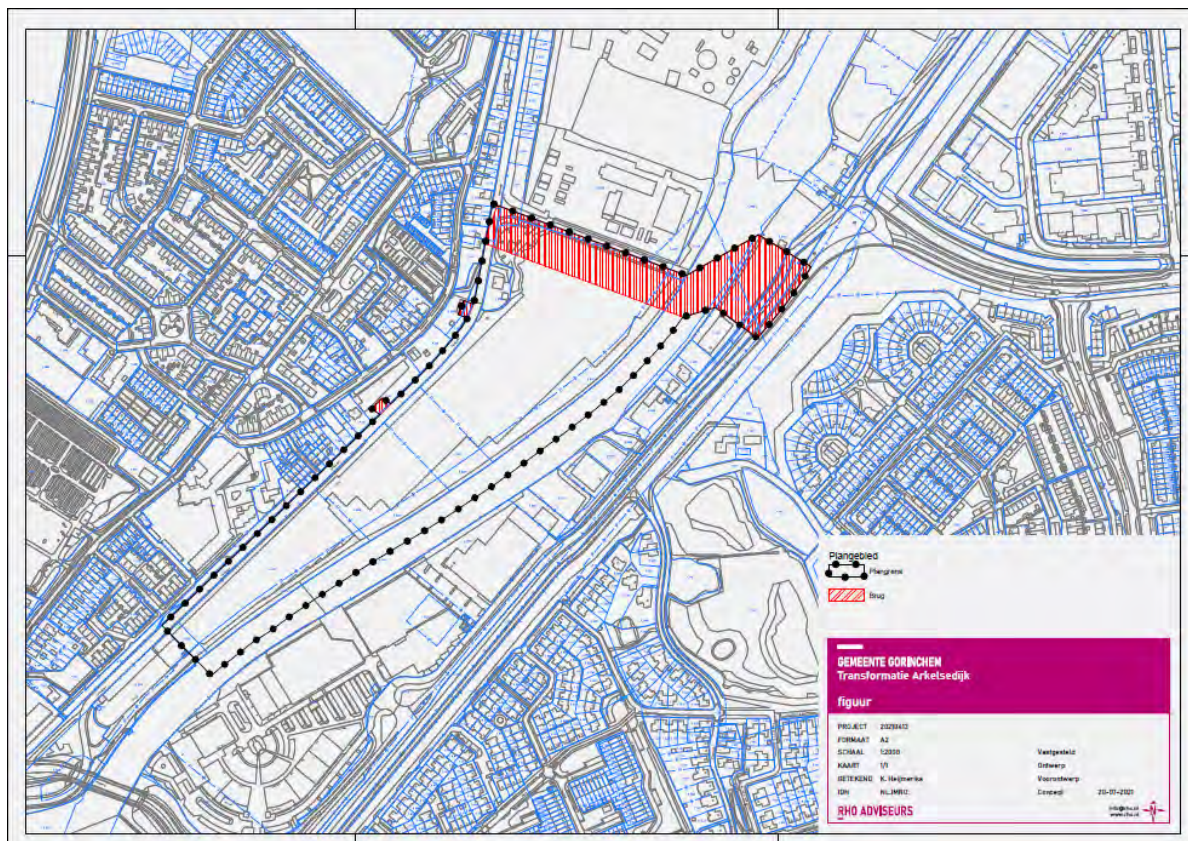
Aanleiding

Uit het oriënterend veldonderzoek (ecologische QuickScan) blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er op sommige punten meer informatie is benodigd. Ter plaatse van het plangebied wordt een brug gerealiseerd met bijbehorende infrastructuur. Door "Habitus" (d.d. 22 september 2021 document nummer: RHOA2021-47QS1-V1) is een QuickScan uitgevoerd, hierin word vermeld dat er nader onderzoek nodig is naar vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen, om duidelijk in beeld te hebben of er mogelijke soorten verstoort worden of dat er verblijfplaatsen vernield worden.

Huidige en toekomstige situatie

De locatie is gelegen in de provincie Zuid- Holland, in figuur 1 is de plangebied weergegeven (zwart omlijnd). Het plangebied betreft een bedrijventerrein met voornamelijk bebouwingen en verhardingen.

Het voornemen is om een brug te realiseren met bijbehorende infrastructuur van de Arkelsdijk naar de Spijksedijk.

Figuur 1 locatie brug

Resultaten voorgaand onderzoek

In tabel 1 de samenvatting van de conclusie uit het QuickScan rapport van Habitus.

Soort(groep)	Maatregel	Onderzoek
Vogels zonder jaarrond beschermd nest	X	
Vleermuizen	X	X
Huismus		X
Gierzwaluw		X

Tabel 1 samenvatting conclusie rapport Habitus

Nader onderzoek kan uitwijzen of de werkzaamheden versturend zullen werken. Op basis van een dergelijk onderzoek kunnen adviezen worden gegeven met betrekking tot de meest passende (mitigerende en compenserende) maatregelen die getroffen dienen te worden om een overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

Onderzoeksopzet

De inventarisatiemethode 's zijn conform de volgende protocollen en documenten:

- Het protocol voor vleermuisinventarisaties (versie 1 januari 2021), opgesteld door 'Gegevensautoriteit natuur', 'de Zoogdiervereniging' en 'het Netwerk Groen Bureau's (NGB)'
- Soortinventarisatieprotocollen van de gierzwaluw en de huismus (versie juli 2017), opgesteld door 'het Netwerk Groen Bureau's (NGB) (in samenwerking met RAVON en SOVON)'
- Kennisdocumenten van de huismus en de gierzwaluw opgesteld door BIJ12

Vleermuisonderzoek

Voor het vleermuisonderzoek is gekeken naar (essentiële) vliegroutes lang de Linge en langs de Arkelsedijk. Verder wordt er gekeken naar verblijfplaatsen binnen de gebouwen op het bedrijventerrein en naar mogelijke verblijven in de woning aan de Arkelsedijk 36. Ter hoogte van de locatie van de te realiseren brug wordt ook gelet op mogelijk uitvliegende dieren uit de bomen.

Gierzwaluwonderzoek

Dit onderzoek hebben wij ter hoogte van de Theodorus Boomstraat 22-42 uitgevoerd. Hier zijn mogelijk de meest geschikte plekken voor (eventuele) gierzwaluwen. Er wordt gelet op aanwezigheid van gierzwaluwen, gedrag en hoeveelheid om eventuele verblijfplaatsen vast te kunnen stellen.

Huismusonderzoek

Voor de huismussen wordt de locatie rondom de Arkelsedijk 36 bekeken op de aanwezigheid van huismussen. Hierdoor kan worden vastgesteld of er eventueel functioneel leefgebied of verblijfplaatsen aanwezig zijn. In dit onderzoek wordt er ook aan de andere kant van de dijk geïnventariseerd op aanwezigheid van huismussen. Dit is ter hoogte van de Arkelse onderweg.

De protocollen hebben tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor (beschermde) soorten effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten, doordat het protocol is gevolgd, bestaat grote mate van juridische zekerheid dat is voldaan aan een wettelijke en maatschappelijk verantwoorde inspanning, om na te gaan of soorten en functies van gebieden in het geding zijn. Het kan nooit worden uitgesloten dat verblijfs-(of andere)functies tijdens het onderzoek worden gemist, maar er is wel aan de onderzoeksinspanning voldaan. In het bijzonder wanneer de aanwezigheid van gebiedsfuncties of soorten wordt uitgesloten, zou een onderzoek volgens het protocol als juridisch voldoende moeten worden aangemerkt.

Voor de vleermuisonderzoeken wordt gewerkt met de Anabat Scout batdetector en een warmtebeeldcamera van Infraray. Voor de gierzwaluw- en huismusonderzoeken wordt gewerkt met een verrekijker.

Resultaten

In onderstaande tabel zijn de omstandigheden per onderzoeksrunde weergegeven. Vervolgens worden de resultaten per ronde kort besproken.

Vleermuizen

Tabel: omstandigheden onderzoek

Datum	Zonsopgang/ -ondergang	Aantal personen	Tijd	Temperatuur	Weesomstandigheden
26/05/22	05:32/21:42	6	21:45 -00:15	15 °C	3 Bft, Bewolkt
30/06/22	05:24/22:02	6	22:00 - 00:30	14 °C	3 Bft, bewolkt, lichte miezer eerste tien minuten
11/07/22	05:34/21:56	6	03:00 - 05:30	14 - 16 °C	2 Bft, Bewolkt
23/08/22	06:37/20:47	6	20:45 - 01:00	22 - 24 °C	2 Bft, Overwegend helder
14/09/22	07:13/19:58	6	20:00 - 01:00	14 °C	2 Bft, Bewolkt

26/05/22

Tijdens deze avondronde was de eerste vleermuisactiviteit om 22:17. Er zijn ca. 4 gewone dwergvleermuizen waargenomen rondom de Arkelsedijk 36 en op de parkeerplaats ten noordwesten van het bedrijventerrein (zie figuur 2). De dwergvleermuizen kwamen duidelijk vanaf de weg de Arkelsedijk aanvliegen. Tot ca. 22:33 was er volop activiteit maar naarmate de avond vorderde werd dit steeds minder. Vanaf 22:52 was er bijna geen activiteit meer. Enkel af en toe van 1 gewone dwergvleermuis. Om 22:25 werd er 1 gewone dwergvleermuis gezien aan de andere kant van het bedrijventerrein langs de Linge, vermoedelijk is dit de zelfde vleermuis, aangezien er hier eerder niks is waargenomen en ze bij de Arkelsedijk 36 niet tot amper meer te zien zijn. Er zijn geen uitvliegende dieren waargenomen en daarom dus geen verblijven vastgesteld. Er zijn ook geen vaste vliegroute's vastgesteld.

30/06/22

Het eerste kwartier van de ronde regende het. Er was toen nog geen vleermuisactiviteit. Vervolgens begon de eerste activiteit om 22:35 van een hele groep gewone dwergvleermuizen (ca. 6 exemplaren) op de parkeerplaats ten noordwesten van het bedrijventerrein (zie figuur 2). Deze kwamen vanaf de Arkelsedijk aanvliegen. Er is niet vastgesteld waar deze vleermuizen uit kwamen vliegen. Bij de bomen aan de Arkelsedijk is niks waargenomen, daarnaast is het ook ongebruikelijk dat een gewone dwergvleermuis in de bomen zitten, aangezien dit een gebouwbewoner is. De vleermuizen waren tot 22:42 druk aan het foerageren op het parkeerterrein en weken hierbij soms af richting de weg direct grenzend aan de noordzijde van het gebouw en langs de westzijde van het gebouw langs de Arkelsedijk 36. Na 22:42 werd het rustiger. Rond 23:02 waren er nog ca. 2/3 gewone dwergvleermuizen aanwezig.

Rond 22:55 waren de eerste waarnemingen ten oosten van het bedrijventerrein langs de Linge. Dit ging om 2/3 gewone dwergvleermuizen die sporadisch foeragerend overvlogen. Vermoeden is dat dit dezelfde zijn als degene bij het parkeerterrein aangezien er niet op beide plekken tegelijk vleermuizen aanwezig waren. Na 23:30 werd de activiteit steeds minder en is er de rest van de

ronde af en toe nog een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen. Er zijn geen uitvliegende dieren waargenomen en daarom dus geen verblijven vastgesteld. Er zijn ook geen vaste vliegroute's vastgesteld.

11/07/22

Om 22:12 direct activiteit van wederom een grote groep (ca. 6 exemplaren) gewone dwergvleermuizen op de parkeerplaats ten noordwesten van het bedrijventerrein. Van de 6 dieren vliegen er ca. 2 regelmatig langs de noordzijde van het bedrijventerrein. Net als bij de vorige rondes was de hoogste activiteit voor ca. een kwartier lang en vervolgens nam deze weer af. Wederom was er ook weer activiteit van 1-2 gewone dwergvleermuizen aan de gebouwenkant langs de Linge. Dit kwam weer na het afnemen van activiteit op de parkeerplaats. Er zijn geen uitvliegende dieren en daarom geen verblijven vastgesteld. Er zijn ook geen vaste vliegroute's vastgesteld.

23/08/22

Om 23:00 direct aanwezigheid van een baltsende gewone dwergvleermuis ter hoogte van de parkeerplaats (*zie figuur 2*). De vleermuis vloog langs de glazen muur van het gebouw op en neer en cirkelde over de parkeerplaats. Dit gedrag hield voor 10 minuten aan en vervolgens was er ca. 20 minuten geen activiteit.

Om 23:20 startte de activiteit aan de Linge kant. Wederom van één gewone vleermuis. De vleermuis vloog vooral aan de noordkant van het gebouw en ter hoogte van de 'laan' en ook over het water. Er zijn ook geen vaste vliegroute's vastgesteld.

14/09/22

Tijdens deze ronde is er een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen die bijna over het geheel noordelijke helft van het terrein rondvliegt. Met name rondom de Arkelsedijk 36 en boven de Linge. Vanaf de Linge was geen duidelijk gedrag ten opzichte van de gebouwen. Rondom de Arkelsedijk 36 was wederom baltsgedrag langs de glazen wand van het gebouw ter hoogte van de parkeerplaats. Ondanks dat dit gedrag kan wijzen op een baltsverblijf is deze niet vastgesteld. Er is niet waargenomen of de vleermuis ergens in of uit vloog. Verder leek het de hele avond om een enkele vleermuis te gaan. Er zijn ook geen vaste vliegroute's vastgesteld.

Toetsing Wet Natuurbescherming: Er zijn geen verblijfplaatsen (in bomen en gebouwen) of vaste vliegroute's in relatie tot het plangebied vastgesteld. De locatie wel onderdeel van een foerageergebied van een groep gewone dwergvleermuis. Dit wordt niet als essentieel foerageergebied aangeduid omdat er veel vergelijkbaar gebied in de directe omgeving is en de volledige groep vleermuizen (6 exemplaren) niet langer dan 20 minuten aanwezig is op de locatie. Verder vertoonde één gewone dwergvleermuis baltsgedrag rondom de noordelijke helft van de bedrijventerreinen met focus op het gebouw ter hoogte van de parkeerplaats. Echter zijn er geen verblijven vastgesteld. Voor deze vleermuis worden geen aanvullende maatregelen gegeven omdat de bebouwing intact blijft. Voor de foeragerende vleermuizen worden voor de zekerheid extra maatregelen aanbevolen, zie conclusie en aanbeveling.

P2200258 Nader onderzoek vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen Voormalig De Vries Robbe terrein Arkelsedijk te Gorinchem
 10 november 2022

6

Huismussen

Datum	Zonsopgang/ - ondergang	Aantal personen	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
03/06/22	05:25/21:51	2	16:00 – 17:30	22 °C	3 bft, overwegend helder
17/06/22	05:20/22:01	2	07:30 – 09:00	21 °C	3 Bft, overwegend bewolkt

03/06/22

Direct rondom en op de plangebied (zie figuur 2, groen omljnd) zijn geen huismussen waargenomen. Binnen het struweel naast de gebouwen (zie figuur 2, zie rood omljnd) is wel een jonge roodborst met ouders waargenomen en meerdere koolmezen. Aan de andere kant van de Arkelsedijk (Arkelse onderweg) zijn een aantal keer kleine groepjes huismussen (3-4 exemplaren) waargenomen. Er zijn geen verblijfplaatsen binnen het onderzoeksgebied vastgesteld.

Figuur 2

17/06/22

Rond het struweel (*figuur 2, rood omlijnd*) zijn wederom vogels waargenomen, zoals de koolmees maar geen huismussen. Aan de andere kant van de dijk (ter hoogte van de Arkelse onderweg) zijn geen huismussen waargenomen.

Toetsing Wet natuurbescherming: Binnen het onderzoeksgebied zijn geen beschermde functies van huismussen waargenomen. Echter zijn er wel andere vogels waargenomen. De werkzaamheden aan het struweel zullen daarom buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) moeten plaatsvinden óf er moet direct voorafgaand de werkzaamheden worden vastgesteld dat er geen broedgevallen aanwezig zijn. Ten aanzien van huismussen is overtreding van de Wet Natuurbescherming niet aan de orde

Gierzwaluwen

Datum	Zonsopgang/ - ondergang	Aantal personen	Tijd	Temperatuur	Weesomstandigheden
20/06/22	05:20/22:02	3	20:00 -22:00	13 °C	2 Bft, Overwegend bewolkt
30/06/22	05:24/22:02	3	20:00 – 22:00	16 °C	3 Bft, bewolkt, einde ronde lichte miezer
12/07/22	05:35/21:55	3	20:00 – 22:00	23 °C	2 Bft, bewolkt

20/06/22

Tijdens de ronde zijn sporadisch overvliegende gierzwaluwen waargenomen. Verder is er om 21:00 een groepje gierzwaluwen (5 dieren) hoog in de lucht waargenomen. Deze waren tot ca. 21:18 aan het cirkelen in het zicht hoog boven de plangebied (boven de wijk). Vervolgens vlogen ze in noordelijke richting en daarna zijn ze niet meer gezien. Er zijn geen verblijven van gierzwaluwen.

30/06/22

Ter hoogte van de Theodorus boomstraat zijn om ca. 21:05 een viertal foeragerende gierzwaluwen waargenomen. Deze vlogen hoog in de lucht. Omstreeks 21:22 zijn deze in noordelijke richting gevlogen. Daarna zijn er geen gierzwaluwen meer waargenomen. Tijdens deze ronde zijn er geen verblijven vastgesteld.

12/07/22

Tussen 21:10 en 21:32 een viertal foeragerende gierzwaluwen hoog in de lucht waargenomen. Om 21:32 vlogen de gierzwaluwen in noordwestelijke richting en zijn er vervolgens geen gierzwaluwen meer waargenomen aan deze kant van de dijk. Er zijn geen verblijven van gierzwaluwen vastgesteld.

Toetsing Wet natuurbescherming: Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van gierzwaluwen vastgesteld. Ten aanzien van de gierzwaluw is overtreding van de Wet Natuurbescherming niet aan de orde.

Overige waarnemingen

Tijdens de rondes zijn in het rondom het plangebied meerdere vogels waargenomen: Roodborsten, eksters, kauwen, koolmezen, merels én heel veel meeuwen op het dak. Er is niet vastgesteld om welke meeuwen soort dit gaat. Zover wij konden waarnemen sliepen er o.a. meeuwen op het dak en zwermde rond zonsondergang dus rondom het dak van de grote gebouwen. Voor alle vogels geldt dat nestplekken niet verstoort of beschadigd mogen worden. Er wordt dus aanbevolen om het heien buiten het broedseizoen te laten plaatsvinden. Voor het verwijderen van het struweel en de bomen wordt hetzelfde aanbevolen óf er moet vastgesteld worden dat er op dat moment geen broedgevallen aanwezig zijn hierin.

Conclusies en aanbevelingen

Vleermuizen

- Er zijn geen verblijven vastgesteld of vaste vliegroutes vastgesteld in relatie tot het te onderzoeken gebied. Op basis van dit onderzoek is overtreding van de Wet Natuurbescherming ten aanzien van vleermuizen niet aan de orde. Het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.
- In verband met de aanwezige foeragerende vleermuizen wordt geadviseerd om gedurende de werkzaamheden en in de nieuwe situatie verlichtingsarmaturen te gebruiken die naar beneden schijnen en zo min mogelijk strooilicht veroorzaken, of om andere vleermuisvriendelijke verlichting toe te passen. Er moet worden gezorgd dat er geen lichten vol op het gebouw gericht staan.
- Voor het verwijderen van bomen wordt aanbevolen om zorgvuldig te handelen, omdat er altijd sprake kan zijn van onverhoopte aanwezigheid van een vleermuis, op een onverwachte plek.

Gierzwaluwen

- Tijdens het onderzoek zijn geen gierzwaluwverblijven vastgesteld. Waarschijnlijk zijn deze elders in de omgeving wel aanwezig. Om zeker te weten dat verstoring wordt voorkomen wordt aanbevolen het heien (aangezien dit de meeste trillingen en geluidsoverlast veroorzaakt) buiten het broedseizoen van de gierzwaluw uit te voeren (15 mei tot 31 juli).

Huismussen

- Er is zijn geen nestplekken of functioneel leefgebied van de huismus aangetoond in relatie tot het plangebied. Op basis van dit onderzoek is overtreding van de Wet Natuurbescherming ten aanzien van huismussen niet aan de orde. Het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

Overige soorten

→ Voor overige soorten dient men naast de zorgplicht ook rekening te houden met het broedseizoen van 15 maart tot 15 juli. Broedende vogels mogen niet verstoord worden en nestplekken mogen niet beschadigd worden. Er wordt aanbevolen om het heien buiten het broedseizoen te laten plaatsvinden. Voor het verwijderen van het struweel en de bomen wordt hetzelfde aanbevolen óf er moet vastgesteld worden dat er op dat moment geen broedgevallen aanwezig zijn hierin.

Algemeen

→ Er dient te allen tijde rekening gehouden te worden met de algemene zorgplicht ten aanzien van in het wild levende dieren en planten (zie bijlage 1, zorgplicht).

Indien u naar aanleiding van dit rapport vragen heeft kunt u contact opnemen met ondergetekende.

Met vriendelijke groet,

Hopman en Peters

R. (Rosalie) Dekker

Gecontroleerd door: B. (Barbara) Achterberg
Contactpersoon/ projectleider: T. (Tieme) Veen

BIJLAGEN

BIJLAGE 1	TOELICHTING VERBODSBEPALINGEN WET NATUURBESCHERMING
BIJLAGE 2	VERKLARENDE WOORDENLIJST

BIJLAGE 1

TOELICHTING ZORGPLICHT

Zorgplicht

De tekst van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, waarin de zorgplicht voor alle in het wild voorkomende planten en dieren is vastgelegd, luidt als volgt:

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijkemaatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij afkruisende deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Deze plicht treft dus niet alleen de dieren en planten die zijn vermeld op de lijsten behorend bij de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, de Conventies van Bern en Bonn of artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming.

De plicht houdt zoveel in dat een ieder die weet, kan weten, vermoedt of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten in het wild levende dieren of planten nadelige gevolgen kunnen ondervinden, zijn handelen of nalaten moet aanpassen ter voorkoming, beperking of ongedaan making van die gevolgen, zoals beschreven in lid 2 van het zorgplichtartikel.

Onder nadelige gevolgen dient hierbij niet alleen de dood of verwonding van dieren dan wel de vernieling of beschadiging van planten te worden verstaan.

Dit verplicht de initiatiefnemer van ruimtelijke ingrepen of andersoortige activiteiten ertoe om voorafgaande aan de uitvoering of realisatie zich op de hoogte te stellen van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid van die natuurwaarden en van de mogelijke gevolgen van zijn handelen voor die natuurwaarden. Dit vereist zorgvuldigheid van de initiatiefnemer. Hij dient ook al bij de voorbereiding van zijn handelingen oog te hebben voor de bescherming van de natuurwaarden en tijdens de uitvoering en realisatie steeds een focus te hebben op voorkoming of ongedaan making van nadelige effecten op die natuurwaarden.

BIJLAGE 2

VERKLARENDE WOORDENLIJST

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgmente

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of op- gaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijf- plaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast. Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat ofleefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudings- doelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.